

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. S. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał powołując się na treść art. 85 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz na treść art. 118 ust.1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lutego 2016 r zmienił wskaźnik do przeliczenia kapitału początkowego i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru do emerytury i nie orzekł odpowiedzialności organu rentowego

/decyzja k. 139 akt ZUS/

W dniu 17 maja 2016 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wpłynęło odwołanie S. S. od powyższej decyzji. Odwołujący wskazał, że Sąd Apelacyjny rozpatrując apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi wyrokiem z dnia 2 lutego 2016 r zmienił wskaźniki do obliczenia emerytury nie orzekając o wypłaceniu odsetek od dnia 19 listopada 2013 r. Wnioskodawca wskazał, że pismo jakie wniósł do ZUS po 30 dniach od prawomocnego wyroku Sądu dotyczyło odsetek od wyrównania od dnia 25 lutego 2016 r, wyrównanie wg decyzji z 11 kwietnia 2016 r otrzymał 25 kwietnia 2016 r w ocenie wnioskodawcy z dwu miesięcznym opóźnieniem.

/ odwołanie k. 2-3/ .

W dniu 01 czerwca 2016 r. do tutejszego Sądu wpłynęła odpowiedź organu rentowego , w której wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w treści zaskarżonej decyzji.

/o dpowiedź na odwołanie k.4-4 odwrót/.

Na rozprawie wnioskodawca rozszerzył złożone odwołanie w dniu 17 maja 2016 r wnosząc do organu rentowego o zwrot kosztów dojazdu do sprawy

/ oświadczenie wnioskodawcy 00:01:18 – 00:17:10 e- protokół rozprawy z dnia 18 stycznia 2017 r – płyta CD k. 14/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. S. urodził się w dniu (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 6 listopada 2013 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 7 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 02 grudnia 2013 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy emeryturę obliczoną zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

/ decyzja k. 27 – 28 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 31 stycznia 2014 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył S. S. emeryturę na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach FUS od 19 listopada 2013 r tj., od daty jej przyznania. Emerytura ustalona tą decyzją została zawieszona, ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym niż emerytura obliczona na podstawie art. 26 zgodnie z decyzją z dnia 2 grudnia 2013 r

/ decyzja k. 73 -74 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 26 lutego 2014 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił przeliczenia emerytury S. S. poprzez ponowne ustalenie podstawy wymiaru. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z przedłożonej kserokopii angażu od dnia 1 sierpnia 1977 r ze stawką osobistego zaszerogowania wynika, że wynagrodzenie ubezpieczonego było określone stawką godzinową. Ponieważ nie zachowały się dane dotyczące liczby faktycznie przepracowanych przez ubezpieczonego godzin brak jest podstaw do przeliczenia emerytury poprzez ponowne ustalenie podstawy wymiaru

/ decyzja k. 91-92 akt ZUS/.

Odwołanie od w/w decyzji złożył S. S. wskazując, że angaż jest dokumentem na podstawie, którego można ustalić wysokość jego wynagrodzenia. Podniósł ponadto, że wysokość jego wynagrodzeń z przed 1980 r ma wpływa na jego emeryturę – jest ona obliczona z 20 lat i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 96,84%, natomiast z lat 1980 – 89 wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 99,54%

/odwołanie – k. 2 w aktach VIII U 905/14 /.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie sygn. akt VIII U 905/14 w punkcie 1 zmienił zaskarżone decyzje z dnia 26 lutego 2014 r i z dnia 31 stycznia 2014 r ustalając wysokość emerytury S. S. przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy kapitału początkowego 107,70% oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury na tzw. starych zasadach w wysokości 101,26% od dnia nabycia prawa do świadczenia oddalając odwołanie w pozostałej części przy przyjęciu w okresie od 1 sierpnia 1977 r do 31 grudnia 1979 r wynagrodzeń przeciętnych i w roku 1999 wynagrodzenia wynikającego z listy płac

/ wyrok w aktach VIII U 905/14 k.79, uzasadnienie – k. 82 – 99 w aktach VIII U 905/14/.

W dniu 9 czerwca 2015 r apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy zaś w dniu 12 czerwca 2015 r wpłynęła do Sądu apelacja wnioskodawcy

/ apelacje k. 103 105, k 109 – 112 /.

W wyniku zaskarżenia w/w wyroku Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 2 lutego 2016 r w sprawie sygn. akt III AUa 1191/15 w punkcie 1 z apelacji organu rentowego zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce wskaźnika 107,70% wpisał 101,41% (z 10 lat kalendarzowych 1975 – 1984) a w miejsce wskaźnika 101,26% wpisał 98,37% (z 20 lat kalendarzowych) w oparciu o stawki godzinowe z uwzględnieniem wynagrodzeń z angażu stanowiących iloczyn stawki godzinowej tj., 01.08.1977 r – 19,00 zł , od 01.06.1978 r -18,50 zł i od 01.10.1979 r – 20,70 zł i przy przyjęciu wynagrodzenia z 1999 r na podstawie listy płac przyjmując wymiar czasu pracy obowiązujący w danym okresie na podstawie dokonanego w toku postępowania sądowego hipotetycznego przeliczenia przez organ rentowy dokonanego na podstawie zobowiązania Sądu jednocześnie w punkcie 2 oddalając w całości apelację ubezpieczonego. W toku postępowania sądowego ubezpieczony złożył angaże określające stawkę godzinową od dnia 1 czerwca 1978 r i od 1 października 1979 r oraz świadectwo pracy za okres od 1 września 1977 r do 31 grudnia 1999r, z którego wynika, że wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy

/ wyrok w aktach VIII U 905/14 k. 126, uzasadnienie k. 129 w aktach VIII U 905/14/.

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. otrzymał w dniu 08 marca 2016 r

/ pismo z potwierdzeniem nadania k. 121 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2016 r wydaną w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 02.02.2016 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę od 19 listopada 2013 r ustalając termin płatności świadczenia na dzień 25 każdego miesiąca tak jak we wszystkich poprzednich decyzjach emerytalnych wnioskodawcy

/ decyzja k.125 akt ZUS, decyzje k.27-28 , k. 73-74 akt ZUS/.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych a nadto w aktach sprawy o sygnaturze akt VIII U 905/14.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.) jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W bezpośrednim związku z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozostaje art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.), zgodnie z którym organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 121, poz. 1264) do art. 118 dodany został ust. 1a, zgodnie z którym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Zmiana ta weszła w życie w dniu 1 lipca 2004 roku.

Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach wielokrotnie dokonywał wykładni przepisu art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. I tak w wyroku z dnia 27 września 2002 r., zapadłym w sprawie sygn. II UK 214/02, Sąd Najwyższy stwierdził, iż ZUS jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego, wówczas gdy nie dokona - w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność - wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2004, Nr 5, poz. 89, str. 233). W wyroku z dnia 9 marca 2001 r., sygn. II UKN 402/00, Sąd Najwyższy stwierdził, iż określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 501). Podobnie w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r., sygn. I UK 159/04, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. (opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2005, Nr 19, poz. 308, str. 900).

Przywołane stanowisko Sądu Najwyższego podzielił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 r., wydanym w sprawie sygn. P 11/07, w którym orzekł o konstytucyjności art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu do orzeczenia Trybunał Konstytucyjny zgodził się ze stwierdzeniem, że przez wyjaśnienie "ostatniej niezbędnej okoliczności" trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia.

Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że uprawnienie do świadczenia rentowego, zgodnie z art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, powstaje co do zasady ex lege z dniem spełnienia wszystkich ustawowo określonych przesłanek, tj. wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Faktycznie jednak świadczenie zostaje "przyznane" decyzją organu rentowego najwcześniej od dnia złożenia wniosku o ustalenie prawa do niego. Stosując art. 118 ust. 1a ustawy o FUS, organ rentowy za początek biegu terminu ewentualnej wypłaty odsetek przyjmuje dzień wpływu prawomocnego orzeczenia w każdym wypadku, gdy prawo do świadczenia (bądź do określonej wysokości świadczenia) zostało ustalone przez organ odwoławczy (sąd). Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż przy zastosowaniu takiej interpretacji zaskarżonego przepisu, można przyjąć, że art. 118 ust. 1a ustawy o FUS pośrednio wyłącza odpowiedzialność organu rentowego za popełnione błędy. Ubezpieczony w konsekwencji ponosi ujemne skutki (brak prawa do odsetek) złożenia odwołania od decyzji odmawiającej ustalenia prawa do świadczenia (lub zaniżającej jego wysokość). Organ rentowy może zatem przedłużać postępowanie sądowe bez żadnych ujemnych konsekwencji dla siebie. Skutkami tego opóźnienia jest obciążany ubezpieczony, który nie może dochodzić prawa do odsetek. Nierówne traktowanie obu podmiotów polega na tym, że w sytuacji gdy organ rentowy występuje z roszczeniem przeciwko ubezpieczonemu (np. o zwrot nienależnego świadczenia), ten, w razie przegrania procesu, jest zobowiązany do zwrotu świadczenia wraz z odsetkami od dnia jego wymagalności, a nie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu nakazującego zwrot. Długotrwałość procesu przynosi ubezpieczonemu negatywny skutek w postaci wzrostu kwoty odsetek. W opinii Trybunału Konstytucyjnego jest to niezgodne z zasadą równości wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w zakresie stosowania odsetek i związanych z nimi terminów, od których zależy ustalenie prawa do świadczenia (lub jego wysokości), organ rentowy i ubezpieczony powinni być traktowani jednakowo. Umożliwia to inna niż stosowana przez organ rentowy interpretacja art. 118 ust. 1a ustawy o FUS, zaprezentowana w doktrynie, uwzględniająca kontekst normatywny art. 85 ust. 1 ustawy o s.u.s. Zgodnie z tą interpretacją, normę wyrażoną w kwestionowanym art. 118 ust. 1a ustawy o FUS należy odczytać w następujący sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie świadczenia rentowego lub emerytalnego uznaje się dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego orzeczenia sądu ustalającego prawo do tego świadczenia, o ile za nieustalenie tych okoliczności we wcześniejszym terminie nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

W wykonaniu przyjętej przez Trybunał Konstytucyjny interpretacji przepisu art. 118 ust. 1a ustawodawca ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2009 r. (Dz. U. Nr 42, poz. 338) nadał nowe brzmienie przepisu art. 118 ust. 1a. Zgodnie z aktualnym brzemieniem: „W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.”. Zmiana weszła w życie z dniem 1 kwietnia 2009 r. i zgodnie z art. 2 ustawy nowelizującej ma zastosowanie do spraw wszczętych i niezakończonych przed tą datą.

Zgodnie z interpretacyjnym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego 30-dniowy termin wydania decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, to jest gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Do takich okoliczności Trybunał Konstytucyjny przykładowo zaliczył błędną interpretację

przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, a także błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyniku zaskarżenia wyroku Sądu I instancji zmienił wysokość wskaźników do ustalenia wysokości emerytury. Sąd Apelacyjny w Łodzi w miejsce wskaźnika 107,70% wpisał 101,41% (z 10 lat kalendarzowych 1975 – 1984) a w miejsce wskaźnika 101,26% wpisał 98,37% (z 20 lat kalendarzowych) w oparciu o stawki godzinowe z uwzględnieniem wynagrodzeń z angaży stanowiących iloczyn stawki godzinowej tj., 01.08.1977 r – 19,00 zł , od 01.06.1978 r -18,50 zł i od 01.10.1979 r – 20,70 zł i przy przyjęciu wynagrodzenia z 1999 r na podstawie listy płac przyjmując wymiar czasu pracy obowiązujący w danym okresie na podstawie dokonanego w toku postępowania sądowego hipotetycznego przeliczenia przez organ rentowy dokonanego na podstawie zobowiązania Sądu jednocześnie oddalając w całości apelację ubezpieczonego.

W toku postępowania sądowego ubezpieczony złożył angaże określające stawkę godzinową od dnia 1 czerwca 1978 r i od 1 października 1979 r oraz świadectwo pracy za okres od 1 września 1977 r do 31 grudnia 1999r, z którego wynika, że wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nie ulega więc wątpliwości, że ustalenie wysokości emerytury wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lutego 2016 r było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lutego 2016 r wraz z uzasadnieniem wpłynął do organu rentowego w dniu 8 marca 2016 r i wówczas nastąpiło wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności do wydania decyzji.

W myśl ust. 4 art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokości, ust 1 – 3 art. 118 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5 w myśl którego wypłata świadczenia wynikająca z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokości następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni. W sprawie zachodzą przesłanki wskazane w ust. 4 art. 118. Wypłata świadczenia w dniu 25 kwietnia 2016 r nastąpiła z zachowaniem terminu jako następnego możliwego z uwagi na to, że pomiędzy datą 8 marca 2016 r a 25 marca 2016 r jako najbliższym terminie płatności świadczenia nie upłynęło 30 dni. W niniejszej sprawie decyzją z dnia 11 kwietnia 2016 r organ rentowy w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lutego 2016 r przeliczył emeryturę i zgodnie z przepisami prawa w następnym terminie płatności świadczenia emerytalnego ustalonym na dzień 25 każdego miesiąca dokonano wypłaty emerytury wraz z wyrównaniem za okres od 19 listopada 2013 r do 31 marca 2016 r w kwocie 813,60 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania uznając, że nie ma podstaw do wypłaty odsetek od wyrównania emerytury.

Odnosząc się do złożonego wniosku S. S. rozszerzającego odwołanie, zgłoszonego na rozprawie o odsetki od wyrównania emerytury o roszczenie wobec organu rentowego o zwrot kosztów dojazdu do sprawy wobec braku dotychczas podjęcia decyzji we wskazanym zakresie i złożenie po raz pierwszy takiego wniosku a także z uwagi na to, że sprawa sygn. akt VIII U 905/14 dotycząca emerytury została już prawomocnie zakończona zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. należało zgłoszone żądanie przekazać do rozpoznania organowi rentowemu.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu

D.D-Z.